

Διδακτική της Λογοτεχνίας

Ενότητα 4: Το ζήτημα των αξιών κατά τη διδασκαλία της λογοτεχνίας

Βενετία Αποστολίδου
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Το ζήτημα των αξιών κατά τη διδασκαλία της λογοτεχνίας

Η εξαγωγή νοήματος. Η τάξη ως κοινότητα
αναγνωστών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Οι αξίες στο μάθημα της λογοτεχνίας.
2. Η κοινότητα των αναγνωστών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οι αξίες στο μάθημα της λογοτεχνίας

Τι αναφέρεται στο νέο ΠΣ

- Να κατανοήσουν και να αποδεχτούν οι μαθητές τη σχετικότητα και την πολλαπλότητα των ερμηνευτικών προσεγγίσεων καθώς και να αντιμετωπίζουν κριτικά και τις δικές τους ερμηνευτικές προτάσεις.
- Να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τις αξίες και τις ιδέες που ενυπάρχουν στα λογοτεχνικά κείμενα. Να κατανοήσουν ότι οι πολιτισμικές αξίες σχετίζονται με το χώρο, το χρόνο και την κοινωνική ομάδα που τις παράγει, είναι επομένως προσδιορισμένες ιστορικά, γεγονός που δικαιολογεί τη σχετικότητά αλλά και την ποικιλία τους. Να διερευνούν την ιστορικότητά τους και να τοποθετούνται κριτικά απέναντι σε αυτές.

Από ποιες εισόδους εισέρχονται οι αξίες στο μάθημα της λογοτεχνίας;

- Η ιδεολογία του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Η ιδεολογία των κειμένων.
- Η ιδεολογία του λογοτεχνικού συστήματος.
- Η υποκειμενικότητα των μαθητών.
- Η υποκειμενικότητα των εκπαιδευτικών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η κοινότητα των αναγνωστών

Η κοινότητα των αναγνωστών 1

- Το νόημα που εξάγουμε από το λογοτεχνικό κείμενο είναι αντικειμενικό ή υποκειμενικό;

Stanley Fish, *Is There a Text in this Class?* 1980.

Interpretive community (κοινότητα ερμηνευτών).

- Είναι μια κοινότητα ανθρώπων αλλά κυρίως αρχών, μεθόδων, κριτηρίων που οριοθετούν τις δυνατότητες ερμηνείας του κειμένου. Η επικοινωνία είναι δυνατή μόνο σ' ένα ορισμένο πλαίσιο που καθορίζεται από την κοινότητα. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, οι ερμηνείες που προτείνονται από την κοινότητα δεν είναι ούτε υποκειμενικές ούτε αντικειμενικές. Είναι υποκειμενικές στο βαθμό που εκπροσωπούν μια ορισμένη οπτική γωνία και δεν είναι οικουμενικές. Είναι αντικειμενικές στο βαθμό που η οπτική αυτή γωνία έχει κοινωνικές και πολιτισμικές συντεταγμένες και δεν είναι ατομική και μοναδική.

Η κοινότητα των αναγνωστών 2

- Βασίζεται στην έννοια της λέσχης αναγνωστών (literacy club) του Frank Smith η οποία δίνει έμφαση στην αίσθηση του «ανήκειν» που επιδιώκεται να αποκτήσουν τα παιδιά μέσω της ανάγνωσης.
- Πριν επομένως από την απόλαυση του κειμένου βρίσκεται η απόλαυση της συμμετοχής στην οποία κανένα παιδί δε μπορεί να αντισταθεί.

Οι αξίες που διέπουν την κοινότητα των αναγνωστών

Η κοινότητα των αναγνωστών που επιδιώκουμε λοιπόν να συγκροτήσουμε βασίζεται στις αξίες της ισοτιμίας, του διαλόγου και της διάκρισης των ρόλων. Δηλαδή στη δημοκρατία.

Πρακτικές συγκρότησης της κοινότητας των αναγνωστών

- Η «ορθότητα» της ερμηνείας. Η διαπραγμάτευση του νοήματος.
- Η δυνατότητα επιλογής των αναγνωσμάτων.
- Η δημιουργία πλούσιου πολιτισμικού υπόβαθρου που θα βοηθήσει τα πιο αδύναμα παιδιά.
- Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.
- Η αξιολόγηση με φανερά κριτήρια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αποστολίδου Β., Χοντολίδου Ε. (επιμ.), *Λογοτεχνία και εκπαίδευση*, Αθήνα, Τυπωθήτω Γ. Δαρδανός, 1999. Κωδικός Eudoxus: 31741.
- Κανατσούλη, Μένη (2000). *Ιδεολογικές διαστάσεις της παιδικής λογοτεχνίας*. Αθήνα: τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Παπαντωνάκης, Γεώργιος επιμ. (2006). *Πρόσωπα και προσωπεία του αφηγητή στην ελληνική παιδική και νεανική λογοτεχνία της τελευταίας τριακονταετίας*. Αθήνα: Πατάκης.
- Τσιλιμένη, Τασούλα επιμ. (2009). *Σύγχρονα κοινωνικά θέματα στην ελληνική παιδική και νεανική λογοτεχνία. Ξεκλειδώνοντας τα μυστικά της σημερινής κοινωνίας*. Βόλος: Εργαστήριο Λόγου και Πολιτισμού ΠΤΠΕ, Παν. Θεσσαλίας.
- Χρονάκη, Άλκηστη (2010). *Η συμβολή της ανάγνωσης μυθιστορημάτων στη διαμόρφωση της υποκειμενικότητας των εφήβων*. Διδ. Διατριβή, ΠΤΔΕ, ΑΠΘ. <http://invenio.lib.auth.gr/record/122930/files/GRI-2010-5077.pdf>

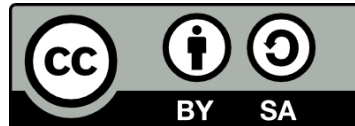
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βενετία Αποστολίδου.
«Διδακτική της Λογοτεχνίας. Το ζήτημα των αξιών κατά τη διδασκαλία της
λογοτεχνίας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS217/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

